

Kritičen pretres delovanja sistema solidarnosti

Jelka Bratec*

V prvi številki Ujme je bilo celovito in konkretno predstavljeno varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, oblikovanje in uporaba solidarnostnih sredstev za njihovo odpravljanje ter delovanje sistema solidarnosti v primerih naravnih nesreč, vključno z nekaterimi slabostmi njegovega praktičnega delovanja.

V zadnjih nekaj letih je bilo v naši republiki več poizkusov spreminjanja in dopolnjevanja sistema solidarnosti. Nanašali so se na republiški družbeni dogovor o načinu uporabe in upravljanja s sredstvi solidarnosti, k čemur zavezujejo že sklepi Skupščine SR Slovenije iz leta 1982, v letu 1984 sprejete spremembe zveznih dogovorov na tem področju, še bolj pa nekatere slabosti in pomanjkljivosti pri praktičnem izvajanju sedanjega družbenega dogovora. Nekaj zadnjih primerov uporabe solidarnostnih sredstev pa skorajda že v osnovi spreminja temeljna načela in principe solidarnosti ob naravnih nesrečah ter vnaša v uporabo solidarnostnih sredstev zmedo, nedoslednost in nenačelnost. Zato naj bi moj prispevek izpostavil predvsem ta vprašanja.

Morda kaže na začetku ponoviti načela, na katerih smo zgradili sistem oblikovanja in uporabe sredstev solidarnosti ob naravnih nesrečah:

- Združevanje solidarnostnih sredstev mora postati trajna aktivnost vseh samoupravnih in družbenopolitičnih organizacij in skupnosti na načelih vzajemnosti in solidarnosti ter družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja.
- Temeljni nosilci družbene pomoči ter zagotavljanja pogojev za uspešno odpravljanje posledic naravnih nesreč so delovni ljudje in občani v OZD in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, ki izločajo namenska sredstva v ta namen, zato je treba zagotavljati samoupravno odločanje o uporabi sredstev solidarnosti ter hkrati tudi odgovornost za njihovo namensko uporabo po dogovorjenih kriterijih.
- Cilj oblikovanja solidarnostnih sredstev ob naravni nesreči je predvsem zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje in delo na prizadetem območju, ne pa celotno povračilo škode, nastale ob nesreči.

Gre torej za eno od oblik in finančnih virov zagotavljanja pomoči ob naravni nesreči, ko posameznik, organizacija ali celotna družbenopolitična skupnost sama, z lastnimi sredstvi, ne more odpraviti posledic nastale škode ter zagotoviti osnovnih življenjskih in delovnih razmer. Že v lanskem letnem prispevku tov. Ušeničnika smo izvedeli, da znaša solidarnostna pomoč, ki jo prejmejo prizadete občine v SR Sloveniji, le od 10 do 15 % celotne, neposredne in od republiških upravnih organov verificirane škode.

Uresničevanje »enotnega sistema organizacije, odgovornosti in obveznosti ob naravnih in drugih nesrečah v SR Sloveniji« bolj ali manj sistematično in kontinuirano spremlja od leta 1979 tudi Skupščina SR Slovenije ter družbenopolitične organizacije, še posebej Socialistična zveza in njen Koordinacijski odbor za razvijanje in uveljavljanje socialistične solidarnosti, ter seveda Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Zlasti ugotovitve, priporočila in sklepi zborov Skupščine SR Slovenije iz leta 1982 dajejo na osnovi obsežnega, kompleksnega poročila o uresničevanju omenjenega enotnega sistema (6) celovito oceno obstoječega sistema ter njegovega delovanja, predvsem pa zelo konkretno zavezujejo odgovorne subjekte, temeljne organizacije združenega dela, krajevne skupnosti, samoupravne interesne skupnosti, občinske skupščine, družbenopolitične ter družbene organizacije in društva za konkretne obveznosti Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Večina ocen, sklepov in nalog je bila zaradi dolgoročnosti, a tudi nedoslednega uresničevanja še vedno aktualnih v letu 1987, ko je Republiški sekretariat za ljudsko obrambo ponovno pripravil poročilo o uresničevanju enotnega sistema za obravnavo v delovnih telesih Skupščine SR Slovenije (3). Tokrat brez ocene sistema solidarnosti.

Podobne, čeprav družbenopolitične ocene in usmeritve je v letu 1984 sprejelo tudi Predsedstvo RK SZDL Slovenije ob obravnavi uresničevanja sistema solidarnosti ob naravnih nesrečah v SR Sloveniji. Med drugim se je v razmerah uresničevanja gospodarske stabilizacije zavzelo za še večje vztrajanje pri selektivni in strogo namenski uporabi solidarnostnih sredstev na osnovi realnega ocenjevanja škod (7).

Skupščina SR Slovenije je že v letu 1979, predvsem pa v letu 1982 zavezala Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, naj »predlaga ustrezne spremembe in dopolnitve družbenega dogovora o načinu uporabe in upravljanja s sredstvi solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč ter še nadalje spremlja in daje pobude za izpolnjevanje sistema solidarnosti in doslednosti pri zbiranju in uporabi sredstev solidarnosti v SR Sloveniji in SFR Jugoslaviji« (6). Pobude za spremembo družbenega dogovora so bile sprožene tako v občinah, »prejemnicah« solidarnostne pomoči, kot tudi pri podpisnikih dogovora. Prve spremembe družbenega dogovora so bile pripravljene v obliki osnutka leta 1984. Takrat je stekla o njem tudi javna razprava. Bistvene spremembe predlaganega družbenega dogovora so se nanašale predvsem na višji cenaz za pridobitev solidarnostnih sredstev (s 3 % na 4 % družbenega proizvoda), večje upoštevanje razvitosti oziroma manjše razvitosti občin, razširitev vrst naravnih nesreč,

uvvedbo možnosti akontacije oziroma začasno uporabo solidarnostnih sredstev, možnost samostojnega razpolaganja občin z delom solidarnostnih sredstev, ustanovitev stalne strokovne komisije za potrjevanje škode, natančnejše določanje rokov ter razširitev pooblastil Odbora podpisnikov glede odločanja o uporabi sredstev.

V naslednjem letu so se razprave o spremembah družbenega dogovora nadaljevale predvsem v Odboru podpisnikov in v delovnih telesih Izvršnega sveta, tako da je do predloga družbenega dogovora prišlo šele v letu 1986. Ponovno je stekla široka javna razprava, organizirani so bili regijski posveti, usklajena stališča v koordinacijskem odboru pri Predsedstvu RK SZDL in tudi v Odboru podpisnikov. V delovnih telesih Izvršnega sveta pa se je zataknilo zaradi systemske (ne) upravičenosti samega družbenega dogovora kot tudi zaradi nekaterih drugih vprašanj. Izvršni svet je izpostavil vprašanje ustavne podlage za sprejem zakona o oblikovanju sredstev solidarnosti (9) in opredelitve virov sredstev, narave družbenega dogovora, vloge Izvršnega sveta in njegovega položaja pri odločanju o uporabi solidarnostnih sredstev. Pripravljen je bilo novo besedilo predloga družbenega dogovora, katerega novosti so bile predvsem: razširitev vrst naravnih nesreč na vse tiste nesreče, pred katerimi se ni možno zavarovati, možnost seštevanja škod v istem koledarskem letu, revalorizacija družbenega proizvoda kot osnove za določitev cenzusa, črtala pa se je možnost samostojnega razpolaganja občin z delom solidarnostnih sredstev. Takšen predlog je Odbor podpisnikov in tudi tretjina občin sprejela.

Ne glede na to pa razprav še ni bilo konec. Zaradi neusklajenih stališč med Izvršnim svetom, Odborom podpisnikov in drugimi so se vse leto 1987 pripravljale nove, »čiste« systemske rešitve, za katere naj bi dala osnovo posebna analiza dosedanjega sistema solidarnosti. Izvršni svet oziroma njegova delovna telesa so namreč ugotovili, da posamezne določbe zakona in družbenega dogovora niso skladne z ustavo ter da celotna problematika, ki jo ureja družbeni dogovor, po ustavi in zakonu o združenem delu ne more biti predmet družbenega dogovarjanja. Družbeni dogovor (1), sprejet 1975. leta, torej po uveljavitvi nove ustave, do teh ugotovitev ustavno ni bil sporen. Če je ugotovitev Izvršnega sveta točna, logika pravne države zahteva sprožitev ustavnega postopka za oceno ustavnosti — in nič drugega.

Stem najbrž kar preveč dolgovoznim naštevanjem, ki žal še ne pomeni tudi konca razprav o nadaljnji usodi družbenega dogovora in sistema solidarnosti in naši republiki v celoti, želim predvsem pokazati na neučinkovitost in brezplodnost naših

* Republiška konferenca SZDL Slovenije, Komenskega 11, Ljubljana.

110 delegatskih, samoupravnih političnih in tudi strokovnih razpravljanih. Ali pa je moč in odločnost koga drugega večja? Če je tako, mora temu zagotovo slediti tudi odgovornost.

Pred leti, pa tudi na prvem jugoslovanskem posvetovanju o »elementarnih nesrečah in katastrofah — ENIK«, oktobra 1986 v Budvi (2), smo se Slovenci ponašali z našim samoupravnim odločanjem ter namensko uporabo solidarnostnih sredstev. S svojimi načelnimi stališči do sistema solidarnosti smo izpodbijali nekatere težnje po razširjanju uporabe solidarnostnih sredstev na preventivo (ta je še kako nujna, a za njeno financiranje namenskih sredstev za odpravljanje že nastalih posledic naravnih nesreč ne moremo uporabljati) ter poizkuse njihovega centraliziranja. Izrečno smo zagovarjali dosledno odgovornost za strogo namensko uporabo solidarnostnih sredstev za odpravljanje posledic neposredno povzročenih škod ob naravnih nesrečah, kajti menili smo, da lahko le na ta način ohranimo zaupanje ljudi v solidarnost, za katero ne pravimo zastoj, da pomeni eno temeljnih vrednot našega socialističnega samoupravnega sistema. Odgovornost in pravico odločanja o uporabi solidarnostnih sredstev morajo imeti tisti, ki sredstva dajejo, in tisti, ki jih dobivajo.

Nekatere rešitve, ki jih predlaga Izvršni svet, izboljšujejo učinkovitost, zagotovo pa izgubljamo pri samoupravni zasnovanosti celotnega sistema solidarnosti ob naravnih nesrečah. Ob tem kaže spomniti, da smo le v Sloveniji z družbenim dogovorom med občinami ter podpisniki na republiškem nivoju opredelili način uporabe in upravljanja s solidarnostnimi sredstvi, s čimer smo želeli doseči samoupravno ter s tem širše družbeno verificirano odločanje o namenski uporabi teh sredstev. Pri tem gre (vsaj zaenkrat) za samoupravno združena sredstva in ne za proračunska sredstva v domeni izvršne oblasti.

Vse bolj se izgublja tudi osnovni namen načrtnega oblikovanja solidarnostnih sredstev za naravne nesreče, pred katerimi se ni mogoče zavarovati, ki jih ni bilo možno preprečiti z ustreznimi preventivnimi ukrepi, z izvajanjem predpisov ipd.

Naj navedem le nekaj zadnjih, najbolj tipičnih primerov.

Zemeljski plaz v Zagorju je bil predvsem antropogeno povzročena nesreča. Dolgoletno odlaganje jalovine iz rudnika v preozki dolini Save je ob taljenju snega in obilnem deževju povzročilo pravo katastrofo za delavke Lisce in občane Zagorja (14 milijard din) škode ali 85 % družbenega proizvoda gospodarstva občine v letu 1986). Zato tudi odločitev Izvršnega sveta in podpisnikov družbenega dogovora za solidarnostno pomoč iz sredstev za naravne nesreče (2,5 milijard din). Ob tem je stekla tudi široka solidarnostna akcija zbiranja pomoči občanov in delovnih ljudi iz vse Slovenije.

Sredi leta 1987 je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije pripravil, Skupščina SR Slovenije pa sprejela zakon o preprečevanju posledic rudarjenja v rudniku živega srebra Idrija (10), s pomočjo katerega naj bi preprečili ekološko nesrečo — pogreznjenost mesta Idrije zaradi (spet) dolgoletnega rudarjenja. V finančni konstrukciji za

izvajanje zakona je predvidel 12.913 milijonov din sredstev solidarnosti, kar pomeni 53 % od vseh potrebnih sredstev.

Le nekaj mesecev po sprejemu tega zakona je bil pripravljen Zakon o zagotavljanju dela sredstev, potrebnih za postopno zapiranje rudnika svinca in cinka v Mežici (5), »da se zavaruje rudno bogastvo, sanira okolje v zgornji Mežiški dolini zaradi posledic dolgoletnega rudarjenja v DO rudniki svinca in topilnica Mežica ter ohrani neoporečnost vodotokov in virov pitne vode na območju rudnika in na širšem območju Pece«. Osnutek zakona predvideva, da se 33 % vseh potrebnih sredstev za izvedbo programa zagotovi iz sredstev, zbranih na osnovi zakona o oblikovanju sredstev solidarnosti, pod pogojem, da se le-ta uporabijo, ko bodo zagotovljena tudi druga sredstva, predvidena v programu (12 % DO rudniki svinca in topilnica Mežica, 13 % SO Ravne na Koroškem, 42 % Raziskovalna skupnost Slovenije). Za izvajanje zapiralnih del v rudniku, pre zaposlovanje in zagotavljanje socialne varnosti delavcev ter izvedbo potrebnih geoloških raziskav bo treba zagotoviti skupno 31.103 milijonov din. Predlagatelj zakona se je ob tem zavezal, da z zagotavljanjem solidarnostnih sredstev »ne bodo prizadeti tisti nameni uporabe teh sredstev, zaradi katerih se zbirajo« (v primeru nepredvidenih dogodkov in večjih naravnih nesreč bi se izvajanje dela programa, ki se financira iz sredstev solidarnosti, ustrezno zamikalo). Izvršni svet naj bi že v januarju 1988 obravnaval analizo delovanja sistema solidarnosti v SR Sloveniji, »v kateri bodo dani tudi predlogi za morebitne spremembe načina zagotavljanja sredstev in namena njihove uporabe. Dokler o vseh predlaganih spremembah razprava ne bo končana, Izvršni svet ne bo predlagal dodatnih namenov uporabe (izjemi sta rudnik živega srebra v Idriji in rudnik svinca in cinka v Mežici)«. (10). — Torej izjema spet potrjuje pravilo.

RK SZDL je že ob prvem osnutku omenjenega zakona za Mežico opozorila na njegovo neskladnost z namenom uporabe solidarnostnih sredstev, izhodišči in načeli sistema solidarnosti ter konkretnimi določili Zakona o oblikovanju sredstev solidarnosti in družbenega dogovora. Zaradi ohranitve »čistosti« systemske rešitve je predlagala, naj se Zakon o obli-

kovanju sredstev solidarnosti spremeni tako, da se za potrebni del sredstev za zapiranje rudnika zmanjša prispevek solidarnosti.

Zaključek

Najbrž ne kaže ponavljati, kakšen je osnovni namen uporabe solidarnostnih sredstev, opredeljen z zakonom in družbenim dogovorom, še manj pa izgubljati besede o nujnosti rešitve rudnika živega srebra v Idriji in rudnika svinca in cinka v Mežici ter potrebi po zagotovitvi finančnih sredstev zanj.

Vendar prav tako, po mojem mnenju, tudi ni mogoče brez zadržkov ali vsaj slabe vesti pristati na to, da so solidarnostna sredstva, ki jih združujejo delavci v organizacijah združenega dela ter občani iz svojih dohodkov, vreča brez dna in da jih je mogoče uporabiti ob vsaki »odprti«, pa čeprav še tako potrebni finančni konstrukciji.

Koordinacijski odbor in Predsedstvo RK SZDL Slovenije sta ob predlagani rešitvi za rudnik svinca in cinka v Mežici ponovno zahtevala od Izvršnega sveta, naj se jasno opredeli do obstoječega sistema solidarnosti in naj, dokler ne bo opravljena temeljita razprava o nadaljnji vlogi sistema solidarnosti, ne posega v solidarnostna sredstva izven namenov in kriterijev, opredeljenih z zakonom o oblikovanju sredstev solidarnosti in družbenim dogovorom.

Slovenija stopa v obdobje, ko se bo morala temeljito soočiti s problemi človekovega dolgoletnega poseganja v naravo, na kar izrazito kaže primeri obeh rudnikov, ki ju Izvršni svet imenuje »izjemi«. Gre predvsem za problem rentabilnosti proizvodnje. Takšnih primerov bo vse več in vse več sredstev bo potrebnih za njihovo saniranje ali opuščanje. Zgraditi moramo sistem reševanja tovrstnih vprašanj tudi s solidarnostjo in vzajemnostjo, a druge vrste, ne pa po vsej sili zaradi novih potreb podreti sedanjega sistema solidarnosti.

1. Družbeni dogovor o načinu uporabe in upravljanja s sredstvi solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč, Uradni list SRS št. 29/75.

Močno poškodovan vinograd v Goričkem.

2. »Elementarne nepogode i katastrofe«, prvo jugoslovansko posvetovanje, Budva 1986. Zbornik, Beograd 1987.
3. Informacija o uresničevanju enotnega sistema organizacije, odgovornosti in obveznosti ob naravnih nesrečah v SR Sloveniji po letu 1982. Poročevalac Skupščine SRS, Ljubljana, 22. 12. 1987.
4. Odgovor Izvršnega sveta Skupščine SRS Predsedstvu RK SZDL Slovenije na njegova stališča do osnutka zakona o zagotavljanju dela sredstev, potrebnih za postopno zapiranje Rudnika svinca in cinka v Mežici, 20. januar 1988.
5. Osnutek zakona o zagotavljanju dela sredstev, potrebnih za postopno zapiranje Rudnika svinca in cinka v Mežici (ESA — 343). Priloga Poročevalca Skupščine SRS, 22. 12. 1987.
6. Ugotovitve, priporočila in sklepi Skupščine SR Slovenije, sprejeti na sejah Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora 16. junija 1982 ob obravnavi Poročila o uresničevanju enotnega sistema organizacije, odgovornosti in obveznosti ob naravnih in drugih nesrečah, ki ga je pripravil Izvršni svet Skupščine SRS. Ljubljana, junij 1982.
7. Uresničevanje sistema solidarnosti ob naravnih nesrečah v SR Sloveniji. Predsedstvo RK SZDL Slovenije, Informacije št. 3, 31. 5. 1984, str. 12—22.
8. Ušeničnik B., 1987. Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami in Nesreče in solidarnost. Ujma, št. 1.
9. Zakon o oblikovanju sredstev solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč. Uradni list SRS, št. 3/75, 8/87, 33/80 in 16/84.
10. Zakon o preprečevanju posledic rudarjenja v Rudniku živega srebra Idrija. Uradni list SRS, št. 37/87.

Jelka Bratec

A Critical Survey of the Solidarity System

The system for the formation and use of so-called »solidarity funds« for the mitigation of the consequences of natural disasters has now been in force in Slovenia for a number of years, and until fairly recently it was considered to be quite suitable, at least in the sense of its legal concept. However the system has been subject to criticism for some time with respect to its practical application. For this reason there have been demands for a change in the social compact which, in Slovenia, defines the method of application and administration of solidarity funds. As a result of excessively long debates in the search for solutions, the whole question has become unnecessarily complicated, so that even the constitutional basis for the social compact has become questionable. While the search for the most suitable systemic solution goes on, because of the lack of other suitable funds the solidarity funds (even those of a long-term nature) are being used for the solving of ecological problems and of the problems of unprofitable mining industries. The use of solidarity funds in this way is certainly not in accordance with the basic principles of the system of solidarity. In order to solve these difficult questions it will be necessary to build up a complex system, together with the provision of the necessary funds.

Organizacija obrambe pred naravnimi nesrečami v Avstriji

Berthold Bauer*

Šele v izjavi zvezne vlade dne 28. junija 1987 je bilo zavzeto uradno stališče do naravnih nesreč. Obramba pred njimi je bila tedaj uradno uvrščena med obsežno pojmovanje t.i. civilne zaščite.

Vladna izjava pravi: »Civilna zaščita naj se izpopolni v obsežno varstvo pred naravnimi nesrečami, ki bo zajelo vse humanitarne ukrepe za obvladovanje kriznih situacij. Te lahko nastanejo posebno ob naravnih dogodkih ali tehničnih motnjah. Obstoječo praznino v kompetencah za obrambo in obvladovanje medregijskih nesreč bo odpravil ustrezeni zakon. Iz sredstev za katastrofe bo v skladu s členom 15 a zvezne ustave zagotovljeno financiranje izgradnje vseobsegajočega sistema opozarjanja in alarmiranja in njegovo delovanje.

V občinah bomo pospešeno uredili centre za samozaščito, ki bodo delovali kot svetovalna in koordinacijska telesa za vse zadeve civilne zaščite. Končano bo ustanavljanje helikopterske reševalne službe v okviru države.

Civilno zaščito so do nedavna razumeli skoraj izključno kot ukrepe za varstvo prebivalstva pred učinki vojne, zato je bila v sklopu zveznega ministrstva za deželno obrambo. Zdaj razumemo civilno zaščito kot obsežno varstvo pred nesrečami, torej vse dejavnosti za obvladovanje nesreč s pomočjo uradne preventive, priprave pomožnih in reševalnih organizacij in ukrepe za samoobrambo, zato je vključena v ministrstvo za notranje zadeve.

Ker so nesreče zelo različne narave, ni nikakršne enotne kompetenčnosti, zato je nujno izboljšati sodelovanje različnih resorjev na vseh ravneh (zveza, dežela, občina) kakor tudi organizacijo ukrepanja. Ta se začneja že pri vprašanih urejanja prostora in sega do planerskih ukrepov in organizacije za obvladovanje aktualnih primerov. Že v pripravi je oblast vodila pogovore na najvišji ravni s sosednjimi državami. Z Nemško demokratično republiko je bila dosežena dolgoročna strokovna epotnost. Tik pred koncem so dogovori s Češkoslovaško in Madžarsko.

Služba opozarjanja in alarmiranja

Po mnenju strokovnjakov je dobra služba za opozarjanje in alarmiranje najvažnejši ukrep. Zvezno ministrstvo za notranje zadeve je vzpostavilo krožne prenose, ki s pomočjo stalno usposobljene in vzdrževane mreže služijo daljinskim govornim prenosom sporočil od zvezne centrale do deželnih središč za opozarjanje. Predvideno je sodelovanje avstrijskega radia, ki naj bi čez cel dan objavljala sporočila. V deželah Gornja Avstrija, Koroška, Salzburg in Štajerska je že zdaj možno prek radia voditi vse alarmne naprave. Drugod

je to še v pripravi. Delovanje civilne zaščite ob naravnih nesrečah je mogoče predpisati tudi po zakonu o civilni zaščiti. Šolanje poteka v štiritedenskih začetnih tečajih. Poleg šolanja v deželah in v organizacijah za ukrepanje, ki imajo aktiven program, je bilo leta 1986 v zveznem ministrstvu za notranje zadeve 43 strokovnih tečajev s 1300 tečajniki.

Resnični nosilci civilne zaščite v Avstriji so v prvi vrsti gasilci, avstrijski Rdeči križ, delavsko-podporna zveza in gorska reševalna služba, skupno s službo za opozarjanje pred plazovi. V njih je na razpolago okoli 300 000 najboljše izšolanih sodelavcev.

Samozaščita

Poleg dobre organizacije na vseh ravneh za uresničevanje uspešnega koncepta civilne zaščite odlično sodelovanje in uvidenost prebivalstva samega. Samozaščita se je kot pilotski projekt začela šele v letu 1986 v petdesetih avstrijskih občinah in se do konca leta 1980 razširila na 92 središč samozaščite. Strokovnjaki za samozaščito poučujejo prebivalstvo, da bi bilo v svojem domu sposobno brez večje škode prestatiti do začetka dejanskega organiziranega reševanja s strani organov. Za to je potrebno daljnosežno informiranje in sosedska pomoč. Lep primer za to je spoznanje, da vsaj še nekaj let ali nikoli ne bo mogoče po atomskih katastrofah spraviti vseh Avstrijcev v bunkerje ali v druge zaščitene prostore. Z majhnimi sredstvi je mogoča zaščita v njihovih domovih, kjer bi prestali nekaj dni, ko bi sevanje upadlo pod 1/1000 vrednosti prostega ozračja.

Helikopterska reševalna služba dobiva vedno večji pomen z naraščajočim tujskim prometom, posebno v gorah. Izgradnja mreže za vse ozemlje se je začela leta 1983.

Zakonska podlaga

V Avstriji se ukvarja z zaščito pred naravnimi nesrečami veliko zakonov in odredb. Med njimi so skupine zveznih in deželnih zakonov o predvidenih posegih. Sem spada tudi zakon o denarnem skladu za naravne nesreče iz l. 1984 (BGB1. 539/1984). Sklad se napaja iz sredstev na davek in dohodek ter sredstev združenja. Denar naj bi šel za odpravo škode oziroma za preventivo, kot na primer, za gradnje za varstvo voda (poplave) ali za protiplazovne ovire. Tudi dežele imajo svoje zakone, ki se navadno imenujejo zakoni pomoči po katastrofah. Pri tem je treba opozoriti še na zakone o požarni varnosti in na občinske odloke. Trenutno pa ni nobene zakonske ureditve za primere nesreč, ki zadenejo več dežel. Novi zvezni zakon bo šele ustvaril potrebne pogoje.

* Univ. docent, dr., predavatelj o naravnih nesrečah, Geografski inštitut univerze na Dunaju, Universität str. 7, A—1010, Wien.